

Cenne zabytki Jaśliskiego Parku Krajobrazowego

ŚRODOWISKO KULTUROWE

Nie tylko walory przyrodnicze decydują o atrakcyjności Jaśliskiego Parku Krajobrazowego, ale również wartości historyczne i kulturowe, a zwłaszcza zabytki architektury. Pomimo burzliwej historii zachowane do dziś zabytki stanowią bardzo ważną część dziedzictwa tej części Beskidu Niskiego.

Na terenie Parku i w jego najbliższym sąsiedztwie turysta znajdzie wiele pięknych motywów: drewniane i murowane łemkowskie cerkwie, wsie ze starymi zagrodami, opuszczone doliny, w których stoją kapliczki i krzyże przydrożne, małomiasteczkowy układ urbanistyczny, cmentarze otoczone starodrzewem oraz mogiły wojenne.

Wybrane zabytki

Cerkwie i kościoły:

- Daliowa - drewniana cerkiew z 1933 r.,
- Jaśliska - murowany kościół z lat 1724-32,
- Olchowiec - drewniana cerkiew z 1932 r.,
- Polany - murowana cerkiew z lat 1905-1910,
- Radoszyce - drewniana cerkiew z 1868 r.,
- Tylawa - murowana cerkiew z 1787 r.,
- Wisłok Wielki - murowana cerkiew z 1854 r.,
- Wola Niżna - murowana cerkiew z 1812 r.,
- Zawadka Rymanowska - drewniana cerkiew z 1855 r.

Świeckie budownictwo ludowe:

- drewniane chałupy m.in. w Mszanie, Polanach, Posadzie Jaśliskiej, Radoszycach, Wisłoku Wielkim, Zawadce Rymanowskiej,
- najbardziej interesujące ze względów turystycznych przykłady świeckiego budownictwa ludowego znajdują się w Zyndranowej; funkcjonuje tu Muzeum-Skansen Kultury Łemkowskiej; zespół muzealny tworzą m.in. chałupa mieszkalno-gospodarcza, koniusznia, chlewik, dom-świątlnica, spichlerzyk, wiatrak i kuźnia; obiekty pochodzą z przełomu XIX i XX w.; ponadto znajduje się tu ekspozycja etnograficzno-historyczna i zbiór militariów;
- zagroda z początku XX w. w Olchowcu, w której znajduje się prywatne Muzeum Łemkowskie z ekspozycją etnograficzno-historyczną.

Małomiasteczkowy układ urbanistyczny Jaślisk:

- rynek - centrum dawnego miasta założonego w 1366 r., leżącego przy trakcie handlowym

z Węgier, przez wieki miasteczko wraz z pobliskimi wsiami należało do rzymskokatolickich biskupów przemyskich,

- drewniana zabudowa rynku - złożona z domów o konstrukcji przysłupowej, ustawionych szczytem do placu (najstarsze z poł. XIX w.),
- barokowy kościół parafialny p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, wewnątrz obraz Matki Boskiej Jaśliskiej uchodzący za cudowny, sygnowany w 1634 r.,
- liczne interesujące kapliczki,
- piwnice - składowano w nich dawniej węgierskie wino (pod rynkiem i jego otoczeniem).